

tako popraviti, da jih morajo spet vložiti. S predhodnimi pogoji se temu izognemo, dogovor z lastnikom je mnogo lažji, boljše pa je tudi sodelovanje z lokacijsko službo.

Lani mi je uspelo prepričati nekaj lastnikov stavbne dediščine, naj jo raje obnovijo kot podrejo. Največkrat gre za spremembe namembnosti hiše ali gospodarskega poslopja v stavbe za turistično dejavnost, kar dodatno oteži delo vsem nam, kajti gradbeni zakon ne loči med novogradnjami in stavbami, ki so evidentirane kot dediščina ali celo spomenik.

5. Strokovno usposabljanje in udeležba na strokovnih srečanjih doma in v tujini

Kot konservatorica sem bila članica odbora za kulturno dediščino na območju občine Komenda, kjer so se krajanji odločili, da bodo tudi sami nekaj prispevali za boljše poznavanje in ohranjanje kulturne dediščine. Junija smo se udeležili simpozija hrvaških in slovenskih etnologov v Paklenici, bila sem na mednarodnem simpoziju o vernakularni arhitekturi v Gozdu - Martuljku, sodelovala na rednih mesečnih sestankih etnologov konservatorjev na različnih območjih Slovenije, obiskala Toskano, njeno kulturno in naravno dediščino, s kolegico krajinko Natašo Koruza pa sva avgusta prehodili 18 bohinjskih planin, od Vogla do Vodnikove kočice. Občasno sodelujem pri različnih delavnicah, na primer Ragorjevi (Razvojna agencija za Gorenjsko) za območje Triglavskega narodnega parka, in sicer o razvoju podeželja in kmetijstva, za območje Regijske razvojne družbe Litija pa, kako promovirati naravno in kulturno dediščino na vzhodnem koncu gorenjske regije. Udeležila sem se tudi Šole obnove, ki je potekala aprila na gradu nad Škofjo Loko, tema pa je bila Načini varovanja stavbne dediščine v mestnih jedrih in trgih.

6. Popularizacija dediščine in konservatorskega dela

Občasno tudi pišem poljudne prispevke o okolju in prostoru. Tako obveščam ljudi, ki živijo v neki lokalni skupnosti, o njihovi dediščini in njeni pomembnosti ter jih poskušam spodbuditi, da bi sami začeli razmišljati, kaj bomo skupaj lahko ohranili, naredili ... Leta 2001 so nastali naslednji prispevki:

- ŠUBIC, Tadeja, Mojca Tercelj Otorepec 2001: Kremenov konglomerat in življenje na njem. Zloženska o naravni in kulturni dediščini v Dovžanovi soteski. Občina Trzic in Phare, april.
- TERCELJ OTOREPEC, Mojca 2001: »Kdor hoče videti, mora gledati s srcem«, Moja dolina na dlani. V: Novice iz Moravske doline letnik II, št. 6, Moravče, junij/julij, 22.
- TERCELJ OTOREPEC, Mojca 2001: Skrivnost čarovniške akademije, kjer imajo posamezni čarovniki (beri konservatorji) v rokah različno močne čarovniške palice, I. del. V: GSED letnik 41/3, 4, Ljubljana, 19.
- TERCELJ OTOREPEC, Mojca 2001: Trnovski tičarji in solatarce. Besedilo in fotografija za napoved monografije. V: Kronika, Književni listi, Delo. Ljubljana 14. novembra.
- TERCELJ OTOREPEC, Mojca 2001: Trnovski tičarji in solatarce. Monografija, 106. str., Ljubljana, Prešernova družba.
- TERCELJ OTOREPEC, Mojca 2001: Budnarjeva hiša, Pr' Matjaž, Zgornje Palovče št. 5. Pregled konservatorskih posegov na objektu ob njegovi novi namembnosti - etnološki vidik. V: Varsvo spomenikov št. 39. Ljubljana, Ministrstvo RS za kulturo, Uprava RS za kulturno dediščino, 157.

Drugi članki ali sestavki / 1.25

Suzana Vešligaj

OBMOČNA ENOTA MARIBOR

1. Lani sta v naši območni enoti (takratnem Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor) v okviru prostorskih planov potekala evidentiranje dediščine in priprava za vpis v zbirni register dediščine za vsako občino. Tako je bilo evidentiranih 86 objektov kulturne dediščine za občine Ormož, Cankova, Hoče - Slivnica in Starše.
2. V okviru projekta muzej na prostem Račji dvor sem prejšnje leto začela evidentirati in dokumentirati vinogradniško stavbno dediščino na območju občine Križevci, v vasi Zasadi. Vse do odprave viničarstva so bili Zasadi izrazito želarsko naselje.
3. Za Čušekovo domačijo, Dornava 28, sem pripravila strokovne podlage za razglasitev za spomenik lokalnega pomena.
4. Za Pušenjakovo domačijo v Stročji vasi na območju občine Ljutomer sem pripravila konservatorski program in njeno obnovo prijavila kot kulturnovarstveni projekt za spomeniškovarstveni projektni razpis za obdobje 2002-2003.

Na pobudo mestne četrti Studenci mariborske občine je stekla pripravljalna akcija za obnovo Jožefovega studentca in nekdanje pralnice v Ulici ob izvirkih na Studencih. V ta namen sem izdelala konservatorski program, ki je bil del projekta, s katerim je mestna občina Maribor kandidirala na razpisu Heliosovega sklada za ohranjanje slovenskih voda. Projekt se je uvrstil med izbrane in tako pridobil nekaj finančnih sredstev za obnovo.

5. Jeseni 2001 so se začela obnovitvena dela na Jožefovem studentcu in v nekdanji pralnici v Ulici ob izvirkih na Studencih.
6. Septembra sem se udeležila posveta v Rogatcu o mreži slovenskih regionalnih muzejev na prostem. S kolegico Jelko Skalicky sva predstavili projekt muzeja na prostem Račji dvor.
7. Septembra je bil objavljen članek o Jožefovem studentcu in pralnici v Ulici ob izvirkih.
8. Spomladi 2001 sva s kolegico Lilijano Medved sodelovali v okviru ocenjevalne komisije za področje etnologije na srečanju mladih raziskovalcev, ki ga je organizirala Zveza za tehnično in kulturno dediščino Slovenije na območju regionalnega centra s sedežem v Mariboru.

Drugi članki ali sestavki / 1.25

Jelka Skalicky

OBMOČNA ENOTA MARIBOR

Za etnološke spomenike in etnološko dediščino v upravnih enotah Lenart, Ljutomer, Maribor, Ormož, Pesnica, Ptuj, Ravne in Slovenska Bistrica je bilo izdelanih:

- 52 kulturnovarstvenih pogojev,
- 21 kulturnovarstvenih soglasij,
- 21 kulturnovarstvenih mnenj.

Na novo je bilo evidentiranih 157 objektov, domačij in ambientov etnološke dediščine v občinah Markovci, Dornava, Juršinci, Žetale, Črna na Koroškem, Slovenska Bistrica, Oplotnica, Ljutomer, Križevci, Veržej, Ormož, Sv. Ana v Slovenskih goricah in Lenartu. Vsi imajo EŠD in so vključeni v prostorske plane.

Pripravljeni sta bili strokovni podlagi za razglasitev spomenikov lokalnega pomena, in sicer za viničarijo (Mestni Vrh 90) in zidanico (Vukovski Dol 18), ki sta bili z občinskim odlokom razglašeni za etnološka spomenika.

Izdelani so bili konservatorski programi za hišo v Kotu 33, zidanico v Grušovi 23, hišo v Slovenski Bistrici (Ulica Pohorskega bataljona 8), hišo na Urhu 5, domačijo v Bukovcih 94, domačijo v Trnovski vasi 21 in kaščo v Koprivni 37.

Vodila sem obnovo štirih etnoloških spomenikov, ki traja še iz prejšnjih let: sanacijsko-obnovitvena dela v notranjščini hiše pri Spodnjih Skrbijekih na Urhu 5 in v Marotovi hiši na Šmartnem na Pohorju 17, obnovo fasade s fasadno poslikavo na zidanici v Grušovi 23 in obnovo strehe, krite s škodlami, na Burjakovem gospodarskem posloju v Topli.

S konservatorskimi pogoji, smernicami in nadzorom sem sodelovala pri celostni prenovi notranjščine in obnovi fasade upravne stavbe v Poljčanah (Bistriška cesta 65).

Na simpoziju etnologov konservatorjev v Paklenici sem sodelovala z referatom *Obnova Dominkove hiše v Gorišnici*.

Na posvetu o mreži regionalnih muzejev na prostem v Rogatcu sem sodelovala z referatom *Muzej na prostem Račji dvor*.

Sodelujem tudi pri raziskovalnih nalogah, projektu *Mladi za napredek Maribora* za področja kulturna dediščina in etnologija ter gradbeništvo in arhitektura.

Drugi članki ali sestavki / 1.25 *Lilijana Medved*

OBMOČNA ENOTA MARIBOR

1. Evidentiranje dediščine in priprava predlogov za vpis v register dediščine

Ob že razglašeni kulturnozgodovinskih spomenikih je bila na novo evidentirana nepremična kulturna dediščina in za vpis v ZRD pripravljenih **osemnajst** novih predlogov enot dediščine v naslednjih občinah: Dravograd, Kobilje, Lendava, Hoče - Slivnica, Turinšče in Starše.

2. Dokumentiranje dediščine

Na terenu so bile v zvezi z izdelavo konservatorskih programov dokumentirane **Črnikovka preužitkarska hiša** v Golavabuki pri Slovenj Gradcu, mogočna **veleposestniška hiša** v **Limbušu**, Ob Blažovnici 51, in **Gavgerjeva kmečka hiša** v Spodnji Vižingi pri Radljah ob Dravi. Narejeni so bili tudi arhitekturni posnetki vseh treh stavb. Objekti so razglašeni kulturnozgodovinski spomeniki in za obdobje 2002-2003 predlagani v program za sofinanciranje kulturnih projektov na področju nepremične dediščine, ki ga je razpisalo ministrstvo za kulturo.

3. Spomeniškovarstveni projekti

Lani so pod našim strokovnim vodstvom potekale štiri spomeniškovarstvene akcije. V okviru projektov, ki jih je sofinanciralo ministrstvo za kulturo, sta se obnovila dva kulturnozgodovinska spomenika. V občini Sv. Jurij smo v vasi **Dragotinci, št. 21**, sanirali preostali del strehe in stavbno pohištvo tipične slovenjgoriške domačije pri Vidičevih. Na dotrajanih mestih je bilo treba zamenjati ostrešje in v celoti slamnato kritino. Pri obnovi so enakovredno finančno sodelovali tudi lastniki. Dela je opravil krovca Anton Golnar iz Sovjaka.

V občini Puconci smo povsem obnovili lesen **zvonik na pokopališču v Dolini**. Akcijo je predlagala in tudi sofinancirala občina. Čokat zvonik kvadratnega tlorisa je bilo treba zaradi posedanja podtemeljiti. Nekoliko manj smo z enakim posegom nadomestili dotrajane dele nosilne tramovne konstrukcije in ostrešja ter povsem zamenjali močno poškodovan leseni opaž zvonika zaprtega tipa. Osnovno štirikapno streho smo prekrili z bobrovcem, strešico zvonice pa z bakreno pločevino. Dela so bila opravljena na podlagi predhodnih raziskav in konservatorskega programa.

Drugi dve akciji, to je obnovo **vaškega zvonika v Doliču** in **strehe Frčkovega mlina v Gornjih Slavecih**, je finančno omogočila domača občina Kuzma. Prejšnje leto namreč oba projekta nista bila upoštevana v programu sofinanciranja ministrstva za kulturo.

4. Strokovno usposabljanje in udeležba na strokovnih srečanjih doma in v tujini

Udeležila sem se simpozija hrvaških in slovenskih etnologov konservatorjev v Paklenici na Hrvaškem (**nisem imela referata**) in **treh srečanj slovenskih etnologov konservatorjev** na območju zavodov Nova Gorica, Maribor in Ljubljana.

5. Popularizacija dediščine in konservatorskega dela

Sodelovala sem v oddaji RTV Slovenija, regionalnega RTV-centra Maribor, s predstavitvijo obnove **Vešnerjeve domačije v Planici pri Framu**. Domačija je spomenik državnega pomena, obnova stanovanjske hiše, ki obsega v obliki črke L dodano gospodarsko poslopje, pa poteka s presledki že od leta 1998.

S prispevkom o obnovi črne kuhinje v libeliškem župnišču sem sodelovala pri izidu *Libeliške kuharice* avtorice Brigitte Rajšter. Obnova kuhinje je potekala v letih 1999 in 2000, ob koncu leta 2001 pa so jo sočasno z izdajo omenjene knjige slovesno odprli.

Damjana Pediček Terseglav

Drugi članki ali sestavki / 1.25

OBMOČNA ENOTA LJUBLJANA

Na območni enoti Ljubljana, ki deluje v osrednji Sloveniji, smo zaposleni trije etnologi konservatorji. Moje delovanje zajema 13 občin: Škofja Loka, Železniki, Gorenja vas - Poljane, Žiri, Logatec, Vrhnika, Borovnica, Cerknica, Bloke, Loška dolina, Medvode, Vodice in del Mestne občine Ljubljana (nekdanja občina Ljubljana Šiška).

1. Evidentiranje dediščine (priprava strokovnih podlag za prostorske dokumente) in priprava predlogov za vpis v register dediščine

Evidentiranje dediščine na tem območju je lani potekalo sočasno s pripravo strokovnih podlag za prostorske dokumente oziroma izdelavo srednje- in dolgoročnih planov za občine Bloke, Vodice in Mestno občino Ljubljana. V občini Bloke je bilo evidentiranih 50 objektov in območij, za vpis v register dediščine je bilo pripravljenih 26 enot etnološke kulturne dediščine; v občini Vodice je bilo evidentiranih 30 objektov in območij ter za vpis v register dediščine pripravljenih 16 enot; v Mestni občini Ljubljana pa je bilo evidentiranih in za vpis predlaganih 43 enot etnološke kulturne dediščine.